וכן תעשו. קרא יתירא למידרש לדורות וכימי משה דהוא מלך וגביא ואחיו כהן גדול ואורים ותומים ושבעים זקנים: [1]**שתי תודות.** מנחמיה בן חכליה גמרינן: **משיחתן.** בשמן המשחה מקדשתן קדושת הגוף לכלי שרת ולקדש את הנכנס לתוכו: **מכאן ואילך.** כלי הדלות לא נמשחו אלא התחלת עבודתן מתנכתן לקדושה וחיוך לשון התחלה: **אימא אותם במשיחה.** ולא בעבודה לדורות אי בעי במשיחה אי בעי בעבודה: **תלאן בשירות.** (א) מדכפל קרא בלשניה כלי השרת אשר ישרתו שנעשו כלי שרת ע"י שירות: ה"ג **אי לאו כתיב אותם הוה אמינא לדורות במשיחה ובעבודה דהא כתב וכן תעשו** במשיחה וכתיב ושרתו לשירות ולבעי תרתי קמ"ל למעטינהו ממשיחה דאי לאו להכי אתא למאי אתא אי למימרא לדורות לא מיקדשי במשיחה לחודה לישתוק קרא מיניה ונפקא לן מאשר ישרתו: **בלחמן ולא בבשרן.** הלחם היו נוטלין שני לחמי תודה: **מנא ה"מ.** דבלחמן קאמר: **ואעמידה שתי תודות.** נחמיה קאמר בספר עזרא כשנבנית חומת ירושלים ובא לקדש את העיר ואעמידה שתי תודות גדולות אלא החומה מבחוץ ותהלוכות לימין מעל החומה להקיף את העיר בתהלוכות שהלכו דרך ימין כשפניהם לאגל העיר הלכו תמיד לצד ימינם עד שהקיפו את כולה: **ממין גדול.** ובבשר קאמר קרא וגדולות דקאמר ממין גדול של בקר ולא של צאן: **גדולות במינן.** מאותו מין שהיו שהביאו גדולות ולא קטנות: **אלא גדולות שבתודה.** ועל כרחך בלחם קאמר ואשמעינן דשל חמץ היו שהן גדולות שבלחמי תודה: **דתנן.** שחלות החמץ גדולות משל מצה: **שהן שש מדבריות.** שהוסיפו על המדות שמות מלבד שהכניסו שש חלקים לשוני' בחמש והוסיפו חלק שני מבחוץ: **שהן שתי איפות.** שהאיפה שלש סאין והסאה עשרים עשרונות שהאיפה עשר עשרונות כדכתיב (שמות טז)[ז] והעומר עשירית האיפה וגו': **עשרה לחמץ ועשרה למצה.** יליף מקרא במסכת מנחות והקריב על זבח התודה חלות מצות בלולות בשמן הרי מין אחד ורקיקי מצות משוחים בשמן הרי שני מינין של מצה סלת מרבכת חלות בלולות בשמן הרי שלשה מינין של מצה וכתיב בתריה על חלות לחם חמץ יקריב וגו' כנגד מצה הבא חמץ שיהא סלת במין החמץ כנגד שלשה מינין שבמצה: **ובמצה שלשה מינין.** כדפרישנא וילפינן התם מקראי שיש בכל מין עשר חלות אלמא חלות החמץ גדולות כשלש של מצה: **בשירי מנחה.** בחלות של שירי מנחה הנאכלת לכהנים והאי קידוש דנחמיה ועזרא בקידוש העיר כתיב אבל עזרא שהוסיפו עליה מקיפים אותה בשירי מנחה: **אטו לחמי תודה בעזרה מי לא מתאכלי.** אם לו כהנים [ז]לאכול בקדשים מי מעכב עליהם: **במנחה.** כתיב (ויקרא ו)[ח] במלר אהל מועד יאכלוה ואם יצאה לחוץ נפסלה ותודה ולחמה נאכלין בכל העיר ואם יצאו חוץ לחומה נפסלין הלכך ירושלים נתקדשה בלחמי תודה נאכלין בה ואם יצאו ממנה נפסלין ועזרא נתקדשה בשירי מנחה נאכלין בה ואם יצאו ממנה נפסלין: ה"ג **ותסברא מנחת חמץ מי איכא** ולא גרסינן וכי תימא ה"נ מנחת חמץ מי איכא דהאי ותסברא שיוויא הוא למימר דעל כרחך במצה נתקדשה דחמץ בשירי מנחה לא משכחת לה: **מנחת חמץ מי איכא.** הא כתיב (שם ג)[ט] כל המנחה אשר תקריבו לה' לא [י]תאפה חמץ: וכי

(לעיל יד.) **שאין** מוסיפין על העיר ועל העזרות. ואם תאמר דבפ"ק דסנהדרין (דף כ.) לא חשיב אלא ע"א וי"ל דהתם לא חשיב אלא מילי דסנהדרין ומדע דתנן נמי התם אין מוציאין למלחמת הרשות אלא בב"ד של ע"א ולא תני מלך ויועץ ואורים ותומים אע"ג דבעינן להו כדמסיק התם בגמרא (דף טז.) מקרא ואם תאמר הדתנן התם אין דנין לא את השבט כו' ומוקי לה עולא בגמ' (שם) בבאין על עסקי נחלות כתחלתו מה תחלתו בע"א כו' אי מה תחלתו בקלפי ואורים ותומים וכל ישראל וכו' ומאי קושיא אה"נ דניבעי אורים ותומים וכל ישראל והא דלא חשיב להו התם במתני' (דף ב.) משום דלא איירי אלא במילי דסנהדרין ויש לומר מדכייל להו בהדי נביא השקר וכהן גדול משמע ליה דלא בעינן אלא ע"א דומיא דידהו מאי אמרת דשבק למיתני אורים ותומים משום דלא איירי אלא במילי דסנהדרין אם כן ליתנינהו באפי נפשייהו דלא אתו למיטעי לשוינהו כנביא השקר:

וכן תעשו לדורות. פירש בקונטרס וכימי משה דהוא מלך וגביא ואחיו כהן גדול ואורים ותומים ותימה אם כן בפ"ק דסנהדרין (דף טז:) בהעמדת סנהדרין לשבטים דילפינן ממשה דבמקום ע"א הוה קאי ליבעי נמי מלך וגביא ועוד אע"ג דאהרן היה בנביא משכן וכי נשאלו באורים ותומים לעשות משכן הלא קודם שנתכהן אהרן על ידי המלואים נעשה המשכן וקושיא דאשוה יש לתרץ דהכא מרבינן טפי משום דכתיב וכן תעשו דמשמע דאתא לרבויי כל הנך וא"ת כלים נמי ניבעו ע"א וכי תימא הכתוב תלאן בשירות דאין לריך אלא שירות הא בסמוך משמע דאי לאו אותם הוה אמינא דבעי משיחה ועבודה דכתיב בהו אמינא לדורות: **ללמדך שאחד המרבה כו'.** אע"ג דאמר (יומא דף לד:) האחד המיוחד שבעדרו וגבי פרה אדומה נמי אמרינן (לעיל דף יא:) שאם מצא נאה הימנה מצוה לפדות מ"מ לא היה לו להתפאר בכך כיון שמצוה בזה כמו בזה אם מתכוין לשם שמים: **אין עזרה מתקדשת אלא בשירי מנחה.** תימה למאן דאמר בפ"ב [דזבחים] (דף קיג. ושם) דאין מנחה בבמה היאך מתקדשת בשלמא בימי עזרא איכא למימר דסבר כמ"ד קדושה ראשונה קידשה לשעתה וקידשה לעתיד לבא ועזרא זכר בעלמא הוא דעבד אבל בימי שלמה ויהושע קשיא וכ"ת דקדשה במנחת העומר והא בסוכות היה הקידוש בימי שלמה כדאמר במועד קטן (דף ט.) וכדמוכחי קראי ויש לומר כיון שהכל בא בבת אחת הקידוש ועשיית מנחה לא חשבינן מנחה בבמה ובקמיצה ובהקטרה היתה מקומה מתקדש וכל העבודה היתה מתנכתה ומתקדש מקומה ע"ג כיון דלא אפשר לא לריך והא דקאמר הכא דאין מתקדשת [כ]היינו היכא דאפשר כגון שבאין להוסיף על העזרה: **ויוצא ממנה נפסל.** ואם תאמר הר הבית היכי קדיש שאין דבר נאכל בו שיוצא ממנו נפסל ויש לו קדושה בפני עצמו שהוא מחנה לויה וכן בתי ערי חומה דמוכח לקמן (דף טז.) שנתקדשו והא אין דבר שנפסל ביוצא ויש לומר היכא דלא אפשר לא אפשר כדמוכח בשמעתא [שייך לע"ב] **בשחיטת כבשים הוא דקדשי.** ולמאן דאמר תנור מקדש נמי לא מצי אפי להו מאתמול דלא ליפסלו בלינה ופלוגתא היא בפרק שתי הלחם (מנחות דף לה:):

מין

מסורת השס"ם

גמ' ו) סנהדרין טז: יומא יג: **ז)** [תוספ' סנהד' פרק ג] **ג)** [ל"ל והתנן] **ד)** [מנחות קי.] **ה)** שם עו: **רש"י ו)** [לדיבור זה שייך לעיל במשנה יד.] **ז)** לאחוז בה קדשים כל"ל [והריעב"ץ סגיה לאחלן בקודש] **ח)** [ל"ל תעשה] **תוס' ט)** [ל"ל וכדאמר רש"ל]

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה תלאן בשירות מדכפל. נ"ב עי' בסנהדרין דף טז ע"ב:

גליון הש"ם

גמ' אותם במשיחה ולא לדורות. עיין מנחות דף מז ע"ב תוס' ד"ה ר' ישמעאל: **תוס' ד"ה אין וכו' היינו היכא דאפשר.** עיין עורי אבן ר"ה דף ז ע"ב ד"ה מילי דתליא במעשה:

הגהות

רש"י ד"ה ה"ג אי לאו. וכתיב ישרתו כו'. כל"ל: (רש"ש)

ד"ה ואעמידה. לימין מעל לחומה. כל"ל: (רש"ש)

תורה אור

גמ' א) וַיְהִי בְּיוֹם כַּלּוֹת מֹשֶׁה לְהָקִים אֶת הַמִּשְׁכָּן וַיִּמְשַׁח אֹתוֹ וַיְקַדֵּשׁ אֹתוֹ וְאֶת כָּל כֵּלָיו וְאֶת הַמִּזְבֵּחַ וְאֶת כָּל כֵּלָיו וַיִּמְשָׁחֵם וַיְקַדֵּשׁ אֹתָם: (במדבר ז, ו)

ב) וְלָקַחוּ אֶת כָּל כְּלֵי הַשָּׁרֵת אֲשֶׁר יְשָׁרְתוּ בָם בַּקֹּדֶשׁ וְנָתְנוּ אֶל בֶּגֶד תְּכֵלֶת וְכִסּוּ אוֹתָם בְּמִכְסֵה עוֹר תָּחַשׁ וְנָתְנוּ עַל הַמּוֹט: (במדבר ד, יב)

ג) וְאַעֲלֶה אֶת שְׁרֵי הַתּוֹדָה מֵעֵל לַחוֹמָה וְאַעֲמִידָה שְׁתֵּי תֹדֹת גְּדוֹלֹת וְתַהֲלֻכֹת לַיָּמִין מֵעַל לַחוֹמָה לְשֶׁעַר הָאַשְׁפֹּת: (נחמיה יב, לא)

ד) וְקָרְבוּ וִכְרָעָיו יִרְחַץ בַּמָּיִם וְהִקְטִיר הַכֹּהֵן אֶת הַכֹּל הַמִּזְבֵּחָה עֹלָה אִשֵּׁה רֵיחַ נִיחוֹחַ לַיְיָ: (ויקרא ט, ט)

ה) וְשִׁסַּע אֹתוֹ בִּכְנָפָיו לֹא יַבְדִּיל וְהִקְטִיר אֹתוֹ הַכֹּהֵן הַמִּזְבֵּחָה עַל הָעֵצִים אֲשֶׁר עַל הָאֵשׁ עֹלָה הוּא אִשֵּׁה רֵיחַ נִיחֹחַ לַיְיָ: (ויקרא ט, יז)

ו) וַהֲבִיאָהּ אֶל פְּנֵי אַהֲרֹן הַכֹּהֲנִים וְקָמַץ מִשָּׁם מְלֹא קֹמְצוֹ מִסָּלְתָּהּ וּמִשַּׁמְנָהּ עַל כָּל לְבֹנָתָהּ וְהִקְטִיר הַכֹּהֵן אֶת אַזְכָּרָתָהּ הַמִּזְבֵּחָה אִשֵּׁה רֵיחַ נִיחֹחַ לַיְיָ: (ויקרא ב, ב)

רש"י ז) וְהָעֹמֶר עֲשִׂרִת הָאֵיפָה הוּא: (שמות טז, לו)

ח) וְהַנּוֹתֶרֶת מִמֶּנָּה יֹאכְלוּ אַהֲרֹן וּבָנָיו מַצּוֹת תֵּאָכֵל בְּמָקוֹם קָדֹשׁ בַּחֲצַר אֹהֶל מוֹעֵד יֹאכְלוּהָ: (ויקרא ו, ט)

ט) כָּל הַמִּנְחָה אֲשֶׁר תַּקְרִיבוּ לַיְיָ לֹא תֵעָשֶׂה חָמֵץ כִּי כָל שְׂאֹר וְכָל דְּבַשׁ לֹא תַקְטִירוּ מִמֶּנּוּ אִשֶּׁה לַיְיָ: (ויקרא ב, יא)

מסכת פרה

פרק ז' משנה י'

הַמּוֹסֵר מֵימָיו לְטָמֵא, פְּסוּלִין. וּלְטָהוֹר, כְּשֵׁרִין. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר, אַף לְטָמֵא כְּשֵׁרִין אִם לֹא עָשׂוּ הַבְּעָלִים מְלָאכָה:

עין משפט נר מצוה

ט א ב מיי' פ"ז מהל' כלי המקדש הל' יב:
י ג ד מיי' פ"ו מהל' בית הבחירה הל' יב:
יא ה מיי' פ"ט מהל' מעשה קרבנות הל' יח:
יב ו מיי' שם הל' יח:
יג ז ח מיי' פ"ו מהל' בית הבחירה הל' יג:

פניני רש"י

וכן תעשו לדורות. מה משכן על פי משה והוא במקום סנהדרי גדולה אף לדורות על פי סנהדרי גדולה: (סנהדרין טז:)
משיחתן מקדשתן. כדכתיב (במדבר ז) וימשחם ויקדש אותם מכאן ואילך לא נמשחו כלים שנעשים שם כדאמרינן במסכת שבועות (דף טו.) אותם במשיחה: (יומא יב:)

רבינו חננאל

וכן תעשו לדורות. משה רבינו מלך ונביא. אהרן באורים ותומים. וע"א זקנים ובשתי תודות אלו המלואים[ט] וכתיב וכן תעשו. כל שלא נעשית בכל אלה. הנכנס לשם אין חייבין עליה. תנא שתי תודות שאמרו בלחמן ולא בבשרן: ואוקימנא בחמץ שבתודה שהוא מין גדול שבהן מד' מינין לחם בתודה הן חלות ורקיקין ורבוכה. וכנגדן חלות חמץ עשרה עשרונות. ואלו השלשה מינין חלות ורקיקין ורבוכה עשרה עשרונות נמצא החמץ כנגד ג' מינין הללו. והוא הגדול שבארבעתם. אבל חשיבותא בקרבנות קמי שמיא ליכא דתנן בסוף מנחות נאמר בעולת בהמה ריח ניחוח ובעולת העוף ריח ניחוח ללמדך שאחד המרבה ואחד הממעיט ובלבד שיכוין את לבו לשמים:

ירושלמי רב אמר בתחלה ויעל דוד בדבר גד. דוד זה המלך. בדבר גד זה נביא. ויחל שלמה לבנות את בית ה'[כ] מפני שהיתה תורפת ירושלים שם והיתה יכולה להכבש משם:

אמר רמי בר חמא אין עזרה מתקדשת אלא בשירי מנחות כירושל' מה ירושלים דבר הנאכל בה כגון תודה ואם יוצא חוץ ליירושלים נפסל כך העזרה מתקדשת בדבר הנאכל בו והוא שירי מנחות. ואם יוצאות חוץ לעזרה נפסלות. אי מה תודה בחמץ מתקדשת אף שירי מנחות בחמץ מתקדשות.

כ) עי' רש"ש. **ל)** עי' ירושלמי כאן וכפ"ל דסנהדרין.